VII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Spraw Zagranicznych (nr 88)**
- **Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 114)**

z dnia 10 lipca 2013 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 88)

Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 114)

10 lipca 2013 r.

Komisje: Spraw Zagranicznych oraz Sprawiedliwości i Praw Człowieka, obradujące pod przewodnictwem posła **Grzegorza Schetyny (PO)**, przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych, przeprowadziły pierwsze czytanie rządowych projektów ustaw:

– o ratyfikacji Protokołu nr 13 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności dotyczącego zniesienia kary śmierci we wszystkich okolicznościach, sporządzonego w Wilnie dnia 3 maja 2002 r. (druk nr 1409),

– o ratyfikacji Drugiego Protokołu Fakultatywnego do Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych w sprawie zniesienia kary śmierci, przyjętego w Nowym Jorku dnia 15 grudnia 1989 r. (druk nr 1408).

W posiedzeniu udział wzięli: **Artur Nowak-Far** podsekretarz stanu ds. prawnych i traktatowych w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Stanisław Chmielewski** sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Łukasz Andrzejczyk**, **Piotr Babiński, Daniel Kędzierski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Przemysław Sadłoń, Piotr Świat** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Otwieram posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Komisji Spraw Zagranicznych. Kłaniam się. Dzień dobry. Witam na posiedzeniu naszych Komisji. Witam pana przewodniczącego Roberta Kropiwnickiego. Witam pana ministra Stanisława Chmielewskiego z Ministerstwa Sprawiedliwości, ministra Artura Nowaka z Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Stwierdzam kworum. Porządek obrad państwo otrzymali.

Dzisiaj zajmiemy się pierwszym czytaniem rządowych projektów ustaw o ratyfikacji Drugiego Protokołu Fakultatywnego do Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych w sprawie zniesienia kary śmierci przyjętego w Nowym Jorku 15 grudnia 1989 roku, druk nr 1408, i ratyfikacją Protokołu nr 13 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności dotyczących zniesienia kary śmierci we wszystkich okolicznościach, sporządzonego w Wilnie 3 maja 2002 roku, druk nr 1409. Uzasadniają Minister Sprawiedliwości i Minister Spraw Zagranicznych. Te dwa druki mamy przed sobą, zostały one skierowane przez Marszałka Sejmu w dniu 22 maja bieżącego roku. Przypominam, że pierwsze czytanie obejmuje uzasadnienie przez wnioskodawcę, pytania posłów i odpowiedzi na nie, debatę na temat ogólnych zasad projektu. Proszę przedstawiciela rządu, pana ministra, o uzasadnienie projektu ustawy z druku nr 1408. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu ds. prawnych i traktatowych w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Artur Nowak-Far:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Protokół nr 13 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności został sporządzony w Wilnie 3 maja 2002 roku. Wszedł w życie 1 lipca 2003 roku, Polska zaś podpisała go 3 maja 2002 roku. Istotą Protokołu nr 13 jest rozwiązanie, polegające na zniesieniu kary śmierci we wszystkich okolicznościach, wyłączeniu również skazania na taką karę i wykonania jej wobec kogokolwiek. A zatem Protokół wzmacnia ochronę prawa do życia z art. 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, rozszerza zarazem zakres zakazu stosowania kary śmierci określonego w Protokole nr 6 do Konwencji.

Jak państwo pamiętają, przystąpienie do Protokołu nr 6 Konwencji było jednym z zasadniczych warunków przystąpienia do Unii Europejskiej i to jest program minimum, który mógł być przez Polskę zrealizowany. Natomiast Protokół nr 13 rozszerza zakaz stosowania i wykonywania kary śmierci również w odniesieniu do czynów popełnionych w czasie wojny lub w okresie bezpośredniego zagrożenia wojną. Artykuł 1 Protokołu nr 13 uznaje prawo do życia za prawo podmiotowe przynależne każdej istocie ludzkiej, a dla wzmocnienia skuteczności stosowania postanowień tego Protokołu, chroniącego najważniejsze prawo człowieka, art. 2 i art. 3 nie dopuszczają uchylenia wynikających z niego zobowiązań na podstawie art. 15 Konwencji, to znaczy, uchylania zastosowania zobowiązań w stanie niebezpieczeństwa publicznego oraz wyłączają możliwość składania zastrzeżeń do jego przepisów na podstawie art. 57 Konwencji.

W dniu 10 października 2012 roku Komitet Delegatów Ministrów Rady Europy wezwał wszystkie państwa członkowskie Rady Europy, które dotychczas nie związały się postanowieniami Protokołu nr 13, do jego podpisania. To wezwanie było skierowane do Azerbejdżanu i do Rosji, jak również wezwał te państwa, które jeszcze nie ratyfikowały Protokołu do jego ratyfikacji. To wezwanie objęło dwa państwa: Armenię oraz Polskę. Polska jest zatem jednym z ostatnich państw członkowskich Rady Europy, które nie są stronami Protokołu nr 13. Warto byłoby zatem rozszerzyć zakaz zastosowania kary śmierci w naszym kraju, tak żeby zapewnić równoległość, zgodność, zbieżność naszego porządku prawnego z porządkiem prawnym wszystkich innych państw członkowskich Rady Europy poza tymi, o których wspomniałem i do których Komitet Delegatów Ministrów Rady Europy wystosował wspomniane przeze mnie wezwanie.

Ratyfikacja Protokołu nie pociąga za sobą zmian w prawie Rzeczypospolitej. Artykuł 38 Konstytucji Rzeczypospolitej stanowi bowiem, że Rzeczpospolita Polska zapewnia każdemu człowiekowi prawną ochronę życia, a więc postanowienia Protokołu 13 mieszczą się w ramach tego postanowienia konstytucji. Ponadto przepisy Kodeksu karnego kary śmierci nie przewidują. Związanie Rzeczypospolitej Polskiej Protokołem naszym zdaniem powinno nastąpić przez ratyfikację w trybie art. 89 ust. 1 konstytucji, to jest za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, dlatego że Protokół, co jest oczywiste, dotyczy spraw określonych w konstytucji i w ustawach. Mając to na względzie wnoszę o przyjęcie ustawy wyrażającej zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej ratyfikacji tego Protokołu.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Czy są pytania w tej sprawie? Nie ma. Przejdziemy do drugiego projektu. Bardzo proszę panie ministrze.

Podsekretarz stanu ds. prawnych i traktatowych w MSZ Artur Nowak-Far:

Bardzo dziękuję za tę niewątpliwą przyjemność przedstawienia podstawowych tez odnoszących się do Drugiego Protokołu Fakultatywnego do Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych w sprawie zniesienia kary śmierci. Protokół ten został przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych 15 grudnia 1989 roku, wszedł w życie w 1991 roku. Jego stronami jest 76 państw członków Organizacji Narodów Zjednoczonych. Polska podpisała go 21 marca 2000 roku. Protokół wprowadza zakaz stosowania kary śmierci, stanowi, że nie może ona być wykonana wobec żadnej osoby podlegającej jurysdykcji. Zakres zastosowania tego zakazu ma charakter niemal bezwzględny, z tym że protokół pozwala na złożenie zastrzeżenia, że przepisy

krajowe będą dopuszczały wykonywanie kary śmierci w czasie wojny, lecz tylko za najpoważniejsze przestępstwa o charakterze wojskowym.

Tutaj zwracam uwagę Wysokiej Komisji na to, że złożenie przez Polskę ewentualnego zastrzeżenia w tym zakresie prowadziłoby do sprzeczności, oczywiście ewentualnej, z Protokołem nr 13, a więc tego rodzaju możliwość, gdybyśmy przyjęli Protokół nr 13, nie wchodzi w grę. Polska oczywiście w związku z tym przystępując do Protokołu nie składa tego rodzaju zastrzeżenia. Związanie się Polski tym Protokołem musi nastąpić również przez ratyfikację w trybie art. 89 ust. 1 konstytucji z takich samych przyczyn, jakie Wysokiej Komisji przedstawiłem w odniesieniu do Protokołu nr 13.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Czy są pytania? Nie ma pytań. Dziękuję. Czy Biuro Legislacyjne ma uwagi?

Legislator Przemysław Sadłoń:

Dziękuję bardzo. Biuro Legislacyjne nie zgłasza uwag.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Jeżeli nie ma uwag, to przegłosujemy sprawozdanie Komisji.

Kto jest za tym, żebyśmy przyjęli sprawozdanie Komisji o przyjęciu projektu ustawy z druku nr 1408? (11) Kto jest przeciw? (3) Kto się wstrzymał? (1)

Kto jest za przyjęciem sprawozdania Komisji o przyjęciu projektu ustawy z druku nr 1409? (13) Kto jest przeciw? (4) Kto się wstrzymał?(1)

Dziękuję. Oba sprawozdania zostały przyjęte. Wybierzemy sprawozdawców. Proponuję pana posła Borysa Budkę do projektu z druku 1408 i pana posła Marka Krząkałę do projektu z druku nr 1409. Czy są inne kandydatury? Panowie się zgadzacie? Dobrze. Dziękuję bardzo. Zamykam wspólne posiedzenie Komisji. Dziękuję.